

УДК 327

Романенко Ю. В.,
Чижик К. Г.**ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗІОГНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ**

У статті досліджується роль візуального позиціонування у процесі прийняття політичних рішень на міжнародній арені. В роботі вивчаються загальні залежності між особливостями зовнішності особистості та характером прийняття нею рішень на прикладі видатних політичних діячів XX та XXI ст.

Ключові слова: фізіогномічне типування, візуальний аналіз, політичне рішення.

Романенко Ю. В., Чижик К. Г. Практическое использование физиогномического анализа политических лидеров в международных отношениях.

В статье исследуется роль визуального позиционирования в процессе принятия политических решений на международной арене. В работе изучаются общие зависимости между особенностями внешности личности и характером принятия ею решений, на примере выдающихся политических деятелей XX и XXI ст.

Ключевые слова: физиогномическое типирование, визуальный анализ, политическое решение.

Romanenko U. V., Chyzhyk K. G. The practical use of physiognomic analysis of the political leaders in international relations.

The article deals with the role of visual positioning in the process of political decision-making in the international arena. The article also analyses general dependences between appearance peculiarities of a certain personality and the type of his decision-making by example of famous politicians of XX and XXI century.

Key words: physiognomic typing, visual analysis, political decision.

В сучасних умовах зростання міжнародної напруженості на фоні регіональних конфліктів, а також виходу на міжнародну арену нових гравців посилюється необхідність пошуку механізмів запобігання негативних наслідків. Виходячи з того, що рішення на світовій політичній арені приймаються конкретними політиками, через поглиблене вивчення їх особистості за допомогою візуального позиціонування можна буде здійснити прогнозування їхніх подальших дій та уникнути несприятливого розвитку подій.

Візуальний психоаналіз дає можливість не лише отримати загальну картину нервового стану індивіда в конкретний момент часу, але за допомогою більш глибокого аналізу деталей зовнішності розкриває особливості та структуру характеру особистості. Відповідно можна визначити не лише загальні риси характеру та здатність нервової системи до рефлексії, але зануритися вглиб особистості та визначити навіть дрібні деталі, які часто помилково залишаються поза увагою. Адже саме такі дрібниці досить часто стають вирішальними в процесі прийняття рішень.

У даному дослідженні мова йде не про пересічних громадян, а про політичних лідерів, чиєю волею визначається життя цілих етносів та народів. Оскільки визначення мотивів поведінки, які обумовлені не лише політичною обстановкою та інтересами певних кіл, а власне прихованими особливостями характеру лідера є критично важливим, то деталям та дрібницям буде приділена особлива увага.

Серед усіх методів та технік візуального психоаналізу, головним об'єктом інтересу яких виступають саме деталі зовнішності індивіда, ми у даному дослідженні будемо

послугуватись переважно фізіогномічним типуванням. Фізіогномічне типування розпочинається з визначення вроджених характерних рис обличчя. Найпершою серед таких рис постає форма черепу, а відповідно і обличчя. Так, у відповідності до геометричної форми обличчя об'єкти фізіогномічного типування розділяються на такі три типи:

1. Доліхоцефали – індивіди з витягнутим лицем, ширина якого у співвідношенні до довжини буде менше 75 %.
2. Брахіцефали – індивіди з більш округлим лицем, ширина якого становить більше 80 % від довжини.
3. Мезоцефали – індивіди з перехідним типом обличчя, ширина якого відповідає 70–80 % його довжини.

Характерною рисою доліхоцефалів є перш за все знижена психологічна адаптивність до навколишнього середовища. Але саме в цьому і полягає їх сила. Адже замість того щоб самим пристосуватись до середовища, такі індивіди намагаються пристосувати середовище до себе, тобто підсвідомо вдаються до нав'язування своєї волі. Саме тому більшість видатних діячів світової політики доліхоцефали.

Другою особливістю цього типу є домінування внутрішніх настанов. Це стосується не лише мислення, а й зворотного зв'язку таких індивідів із оточуючими. Так посилюються позитивні сигнали та послаблюються негативні, що в кінцевому рахунку часто призводить до надмірної самовпевненості та амбіційності. Якщо такий індивід повірив у певну парадигму, то переконати його у протилежному буде доволі важко.

Загалом доліхоцефали набагато більш методичні та систематичні. Вони досить рідко змінюють обраний шлях. До того ж такі особистості, як правило, послугуються абстрактним мисленням, а також є більше схильними до неврозів [1].

На міжнародній політичній арені серед широкого загалу таких особистостей можна виокремити найяскравіших представників даного типу, як-от Барак Обама, Білл Клінтон, Ніколя Саркозі, Уго Чавес та інші.

На відміну від доліхоцефалів, у брахіцефалів, як правило, очі, ніс та рот розташовуються ближче один до одного, що у поєднанні з округлою формою обличчя покращує швидкість психологічного реагування на зовнішні ситуативні подразники, прискорює процес адаптування та покращує цілісність сприйняття. Відтак брахіцефали постають типовими ситуаціоністами та чудовими оперативниками. Їх схильність до адаптації передбачає не бездумні поступки, а компроміси заради власної вигоди.

Сучасні міжнародні відносини важко уявити без представників даного типу, що постають чудовими комунікаторами та майстрами переговорів. До цього типу належать Сільвіо Берлусконі, Ангела Меркель, Кім Чен Ір тощо.

Виходячи з того, що мезоцефали об'єднують в собі два попередніх типи, їх психологічна характеристика буде наближатися до пропорційної норми співвідношення якостей доліхоцефалів та брахіцефалів та залежатиме від домінування одного з даних двох типів в особистості. Як правило, мезоцефали є більш збалансованими особистостями у сенсі сприйняття, відтворення та рефлексування [2].

У сучасній політиці мезоцефальні особистості представлені Гордоном Брауном, Володимиром Путіним, Олександром Лукашенком та іншими.

Розглядаючи саме політичних лідерів, наступним кроком фізіогномічного типування необхідно зазначити з'ясування виду психологічної сили індивіда. Прямим еквівалентом ударної та просувної сили, закладеної від народження, є нижня щелепа. Цей факт обумовлений еволюційним розвитком людства, під час якого нижня щелепа як єдина рухлива кістка частини черепу, озброєна зубами, відігравала роль головного інструменту захоплення здобичі [3, с. 310].

Відтак, якщо нижня щелепа непропорційно висунута вперед, це свідчить про готовність до превентивного нападу. Відповідно втягнута щелепа говорить про обережність та схильність індивіда скоріше до захисту, ніж до нападу.

При цьому варто враховувати фронтальну та генетичну щелепну фізіометрику, що проявляється у ширині та довжині щелепи.

Ширина щелепи показує здатність розподіляти зусилля або зовнішній удар по якомога більшому радіусу. Актуальним буде в даному випадку привести алегорію з військовим фронтом: чим фронт ширший, тим більша ймовірність здійснити флангове захоплення, та якщо розтягнути війська у довгу та тонку смугу, вони можуть не витримати сильного фронтального удару. Те саме стосується принципового підходу індивіда з широкими щелепами до психологічної атаки та оборони. Ширина щелепи також визначає мобільність та рухливість нервової системи і відповідає за загальну витривалість, особливо якщо йдеться про непрямі зіткнення. В генетичному плані ширина щелепи визначає загальну спроможність нервової системи протидіяти сильним зовнішнім подразникам, що у житті виражається у витримці та холоднокривності в умовах психологічних навантажень.

Серед політичних лідерів яскравим підтвердженням такої фізіономічної характеристики є Дмитро Медведєв. На рисунку 1 чітко видно доліхоцефальну форму обличчя з широкими щелепами. Саме цим пояснюється підхід Медведєва до ведення переговорів та публічних виступів. Президент Росії може годинами без втоми спілкуватися на будь-які гострі теми, уникаючи прямої конфронтації, та все ж таки здійснюючи обхідні маневри, більше ніж переконливо доводити до опонента власну думку. Ще кращим підтвердженням даної фізіономічної ознаки є характер закріплення Дмитром Анатолійовичем своєї влади після перемоги на виборах. Будучи ставлеником Володимира Путіна, Медведєв не давав приводу сумніватися у своїй лояльності, проте обережно та здалеку просувався у бік укорінення свого власно авторитету.

Інша якісна характеристика щелепи – її довжина, тобто відстань від нижньої губи до кінця підборіддя. За цією ознакою визначається вкрай цілеспрямовані, рішучі та тверді характером особистості. Принциповим підходом до вирішення проблем даного типу індивідів є «продавлювання» проблеми та просування шляхом тиску. Важливим зауваженням з цього приводу є те, що особи з довгою щелепою потребують більше часу для введення своєї нервової системи у готовність до психологічної атаки. При цьому така побудова щелеп характеризується схильністю її власника до швидкого та стрімкого захоплення, не передбачаючи маневрів та не розраховуючи на довготривале протистояння. У випадку затягування конфлікту довгі щелепи можуть призвести до неврозів.

Політичний лідер США, який увійшов в історію як одна з найвизначніших постатей сучасності не лише для Америки, а й для всього світу, Вудро Вільсон мав надзвичайно довгу та «важку» нижню щелепу (рис. 2). Попри значні складнощі з читанням (навіть до дванадцятирічного віку) та відставання у навчанні до середньої школи, юний Вудро Вільсон демонстрував значне прагнення вчитися, і хоча його витримки не вистачало надовго, що проявлялося в періодичних нервових зривах та істериках, він знову і знову повертався за парту, поки в кінці кінців не досяг свого.

Отримавши стрімку перемогу на президентських виборах 1912 року, Вудро Вільсон проводив виважену зовнішню політику і до останнього не вступав у першу світову війну. Звісно, цьому передували політичні та економічні чинники, та маючи широкі повноваження та вплив у сенаті, Вільсон був у змозі приймати самостійні рішення, розраховуючи на підтримку парламенту. Та все ж таки у війну США вступили лише у 1917 році, прекрасно підготувавшись та заробивши достатньо коштів на продажі зброї обом воюючим таборам.

Всіх політичних лідерів на світовій арені об'єднує єдине та притаманне абсолютно кожній авторитетній особистості бажання здобути та закріпити за собою владу. З точки зору фізіогномічного типування, первинні амбіції визначаються будовою рота. Абсолютно доцільним у даному випадку буде народне прислів'я, в якому стверджується: «який рот, такий і апетит».

У контексті фізіологічного розвитку рот завжди відповідав за захоплення їжі. І якщо щелепи та жовна визначають силу такого захоплення, то рот вказує на необхідний обсяг та

визначає стимул.

Відповідно у індивідів із розвинутим та великим ротом прослідковується чітко виражена підсвідома настанова на захоплення, привласнення та присвоювання. Це стосується абсолютно всього: влади, слави, грошей, любові і тому подібне. Не слід плутати жагу до загарбання з жадібністю. Жадібність – це в першу чергу небажання віддавати. Ми розглядаємо імпульс до привласнення. При цьому сила імпульсу до загарбання для досягнення відповідної мети повинна супроводжуватись підтримкою потужної щелепи та жовен, інакше надмірні амбіції залишаться нереалізованими і призведуть до значних нервових розладів.

Досвід міжнародної політики залишив нам незчисленну кількість сумних випадків, коли надмірні амбіції призводили до трагічних наслідків. Так, цікавим аспектом біографії великоротого та слабкого на щелепи рейхс-міністра народної освіти й пропаганди нацистської Німеччини Йозефа Геббельса (рис. 3) було те, що після його неприйняття до лав військовослужбовців Першої світової війни через шкутильгання, що, до речі, також сильно вдарило по його нездорових амбіціях проявити себе полководцем, Геббельс спробував заявити про свій літераторський таланти і зазнав повного фіаско. Його драматичний твір «Мандрівник» був вщент розгромлений критикою французького «Шаушпильхауза».

Маючий величезний рот, Геббельс ніяк не міг заспокоїтись і надіслав більше 50 статей у одну з найбільших німецьких газет того часу, але всі вони були відторгнені. Задля задоволення своїх амбіцій він вступив до лав НСДАП, де йому все-таки вдалося зробити кар'єру, багато в чому за рахунок його напускної послужливості та боязкої обережності аж до слабовілля (про це свідчать бокові вертикальні блокатори на шоках у вигляді глибоких та чітких зморшок, здавленість нижньої щелепи та наявність «другого підборіддя», рис. 3).

На відміну від Геббельса, у голови ЦК Комуністичної партії Китаю Мао Цзедуна рот навпаки від природи був маленький (рис. 4). Це означає, що амбіцій у особи менше і вона більше схильна задовольнятися тим, що має. Проте це також свідчить, що при відсутності бажання привласнити все, що трапляється на шляху, як то у великоротих індивідів, у людей з малим ротом існує дуже вузький спектр інтересів, на який спрямовуються вся енергія щелеп, тобто вся сила нервової системи. Відтак, якщо особа з невеликим ротом все ж віднайшла щось для себе цікаве, вона нізащо це не відпустить і не стане відволікатися на іншу наживу, як би це зробив великоротий. Особи з невеликим ротом навіть схильні до певної підступності у досягненні своєї мети, що й проявилось у біографії Мао у вигляді внутрішньопартійних інтриг та боротьби за крісло голови ЦК.

Важливо також зазначити, що з просуванням Мао Цзедуна до влади у нього поступово з'являються «подовжувачі» по обидва боки роту. По-перше, цей фізіономічний факт говорить про нарощування амбіцій у ході досягнення певних цілей. По-друге, про задоволення власних бажань та потреб як вираження успішної особистості у своєму власному ставленні до себе. До того, ж ці «подовжувачі» тягнуться до говорильного підборіддя (говорильне підборіддя – це сильно виступаюча нижня частина щелепи, як правило, з горизонтальною зморшкою під нижньою губою; рис. 4), що свідчить про характер досягнення поставлених цілей – за допомогою сили слова та ораторських навичок. Це підтверджується численними виступами та промовами перед народом і досить частими скаргами на однопартійців та заявами про нібито його бажання піти у відставку.

А от у іншого комуністичного лідера, Леоніда Ілліча Брежнєва, на додаток до «розширювачів» в області ротової порожнини чітко простежується наявність глибоких носових жолобів, що спускаються від широких «носових крил» до куточків роту, утворюючи таким чином у поєднанні з самим ротом форму трапеції (рис. 5). Тобто з'являється прагматична зв'язка, направлена на захоплення. Такий комплекс фізіономічних ознак свідчить про дуже чітку орієнтацію на успіх від захоплення. Особистості з такими фізіономічними даними постають цілеспрямованими прагматиками, в котрих надзвичайно розвинутий зв'язок між функцією ознайомлення, пошуку та одержання інформації, за яку у

даному випадку відповідає ніс, та функцією привласнення, що забезпечується ротом.

Всі вищезазначені якості безсумнівно належали Брежнєву, який упродовж 18 років управляв країною. І це були далеко не найгірші роки для Радянського Союзу.

У даному контексті неможливо залишити без уваги найвизначнішу зовнішню рису Леоніда Ілліча, що лягла в основу численних карикатур та жартів, – густі брови (рис. 5). Широкі та кудлаті брови одразу виказують людину емоційну та чуттєву. Так, Брежнєв любив полювання, спортивні автомобілі та користувався популярністю у жінок навіть до значних успіхів у кар'єрі. Проте це в жодному разі не свідчить про м'якість характеру, а скоріше про його прямоту. Відтак Брежнєв опирався не на КДБ, а на армію.

При цьому самі брови виступають у якості розмежувальної лінії між лобом (зона розсудку, мислення та свідомості) та біологічною зоною носа, роти та щелеп (в даному випадку природні інстинкти). Це означає, що інстинктивні подразники та сигнали сприйняття від очей та носа проходять крізь щільну цензуру раціональності. Сила даної цензури визначається густотою брів. На практиці це виражається у чіткому визначенні цілей та потужною фільтрацією всіх внутрішніх та зовнішніх поштовхів до дій. А поштовхи ці були більше ніж значущими, адже великий рот із «подовжувачами» у бік жолобів у Брежнєва був розташований далеко від носу та лобової частини, і, відповідно, менше контролювався свідомістю і більше проявляв настанову на захоплення, що посилювалася видовженими та важкими щелепами. Тому при таких фізіономічних особливостях структури нижньої частини обличчя брови багато в чому зупиняли Брежнєва, стримуючи його підсвідомі інстинкти до захоплення [8].

Цікавим є той факт, що у Вінстона Черчилля, як і у Леоніда Брежнєва, були наявні горизонтальні подовжувачі у бік щелеп, от тільки у англійця не було такої масивної щелепи, як у радянського апаратника (рис. 6). Тому підсвідома настанова до захоплення силою посилювався зчіпкою носу та жовен чіткими енергетичними каналами у вигляді «бульдожих» зморшок від бокових крил носу до нижньої частини жувальних м'язів.

Характерною особливістю індивідів з «бульдожими зморшками», а надто такими довгими, як у Черчилля, є не просто цілеспрямованість, а досягнення мети задля зволення власного «єго». Це також підтверджується дуже яскраво вираженою зморшкою власне у зоні «єго» (над переніссям та між бровами). У британського прем'єра така зморшка подовжується вертикальною лінією у бік зони росту волосся. Це пояснюється дуже сильним (аж до гіпертрофованого) почуттям відповідальності та боргу в справах, що абсолютно відповідає біографічним даним Черчилля, де йдеться про його трудові зусилля, відданість роботі та неабияке хвилювання за вихідний результат.

Виходячи з того, що довга вертикальна зморшка посередині лобу проходить безпосередньо через зону «єго», перетинаючи її, створюється ефект переборювання власного «єго» задля виконання обов'язку. Тобто у випадку Черчилля це означало відмову від особистих прагнень та бажань в ім'я ідеї служіння власному народу.

Застосувавши на практиці фізіономічне типування міжнародних політичних лідерів на прикладі Дмитра Медведєва, Вудро Вільсона, Йозефа Геббельса, Мао Цзедуна, Леоніда Брежнєва та Вінстона Черчилля, можна зробити висновок, що зовнішні характеристики цих політичних лідерів абсолютно не є випадковими. Кожна деталь, яка для пересічного розуму не становила б наукового інтересу, розкривається в процесі дослідження значущим індикатором принципово важливих якостей політичного лідера. Кожна подібна «дрібниця» знаходить своє відображення в характері політичного лідера та підтверджується конкретними фактами біографії, особливостями прийняття політичних рішень та принципом здійснення управлінської діяльності. Відповідно фізіогномічне типування може бути застосоване при прогнозуванні прийняття політичних рішень.

Отже, таким чином, можна зробити висновок, що у ході проведеного дослідження було чітко встановлено та доведено наявність зв'язку між фізіогномічними особливостями політичних лідерів, психобіографічними константами та поведінковими проявами у сфері

міжнародної політики. А це означає, що практичне застосування фізіогномічного типування міжнародних політичних лідерів постає важливим інструментом дослідження процесу прийняття рішень в міжнародних відносинах та системи світової політики загалом.

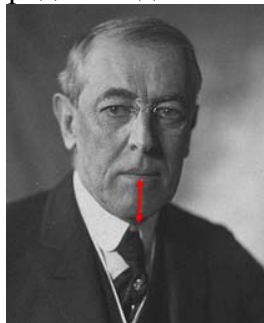
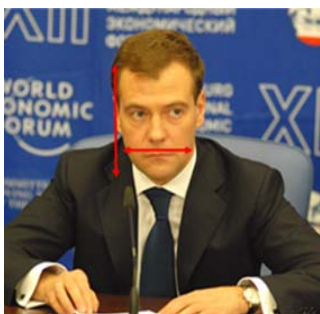

Рис. 1. Дмитро Медведєв [4] Рис. 2. Вудро Вільсон [5] Рис. 3. Йозеф Геббельс [6]

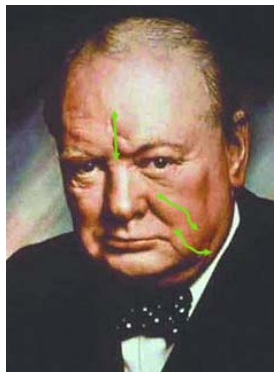

Рис. 4. Мао Цзедун [7] Рис. 5. Леонід Брежнєв [Рис. 6 Вінстон Черчилль [10]

Список використаних джерел і літератури

1. Візуальний аналіз [Електронний ресурс] / «Психологічна спілка». – Режим доступу до матеріалу : <http://psiho.org.com.ua/nottostaysingle/>
2. Признаки неврозів [Електронний ресурс] / «Психологія» – Режим доступу до матеріалу : <http://psychology.at.ua/index/psikhoterapija/0-9>
3. Борих Н. И. Основы физиогномики / Н. И. Борих. – М. : АСТ, 1999. – 310 с.
4. Дмитрий Медведев [Електронний ресурс] / «Биография». – Режим доступу до матеріалу : <http://www.biografia.ru/cgi-bin/search.pl?oaction=show&id=905>
5. Вудро Вильсон [Електронний ресурс] / «Биография». – Режим доступу до матеріалу : <http://www.biografia.ru/cgi-bin/search.pl?oaction=show&letter=u&vocabularyid=&rectype=221>
6. Йозеф Геббельс [Електронний ресурс] / «Биография». – Режим доступу до матеріалу : <http://www.biografia.ru/cgi-bin/search.pl?oaction=show&id=731>
7. Мао Цзедун [Електронний ресурс] / «Биография». – Режим доступу до матеріалу : <http://www.biografia.ru/cgi-bin/search.pl?oaction=show&id=398>
8. Волосы. Витальная сила и энергия [Електронний ресурс] / «Куб». – Режим доступу до матеріалу : <http://fiziognom.narod.ru/rekl/kniga5.html>
9. Леонид Брежнев [Електронний ресурс] / «Биография». – Режим доступу до матеріалу : <http://www.biografia.ru/cgi-bin/search.pl?oaction=show&id=565>
10. Вінстон Черчилль [Електронний ресурс] / «Группа памяти Черчилля». – Режим доступу до матеріалу : <http://churchill.org.ua/>